

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 3091

Warszawa, 8 września 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie uczczenia Królowej Anny Jagiellonki w 430. rocznicę Jej śmierci.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Piotra Babinetza.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Iwona Ewa Arent; (-) Marek Ast; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś; (-) Rafał Bochenek; (-) Joanna Borowiak; (-) Kamil Bortniczuk; (-) Lidia Burzyńska; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Tadeusz Chrzan; (-) Witold Wojciech Czarnecki; (-) Lidia Czechak; (-) Katarzyna Czochara; (-) Zbigniew Dolata; (-) Jan Michał Dziedziczak; (-) Magdalena Filipek-Sobczak; (-) Kazimierz Gołojuch; (-) Mariusz Gosek; (-) Agnieszka Górka; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Czesław Hoc; (-) Paweł Hreniak; (-) Michał Jach; (-) Piotr Kaleta; (-) Andrzej Kosztowniak; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Michał Kowalski; (-) Bartosz Józef Kownacki; (-) Piotr Król; (-) Marek Kuchciński; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Ewa Leniart; (-) Joanna Lichocka; (-) Marek Matuszewski; (-) Anna Mileczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Michał Moskal; (-) Bogumiła Olbryś; (-) Jacek Osuch; (-) Szymon Pogoda; (-) Urszula Rusecka; (-) Paweł Sałek; (-) Józefa Szczurek-Żelazko; (-) Stanisław Szwed; (-) Jacek Świat; (-) Robert Telus; (-) Marcin Warchoń; (-) Jan Warzecha; (-) Teresa Wilk; (-) Grzegorz Woźniak.

Uchwała
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia ...
w sprawie uczczenia Królowej Anny Jagiellonki w 430. rocznicę Jej śmierci

Anna Jagiellonka urodziła się w Krakowie 18 października 1523 roku. Pochodziła z rodu Jagiellonów, którzy zasiadali wówczas na kilku europejskich tronach. Była córką króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego Zygmunta I Starego oraz Bony Sforzy.

Szlachta Rzeczypospolitej obrała Ją w 1575 roku królem Polski, a w następnym roku Jej małżonkiem został książę siedmiogrodzki Stefan Batory. Wspierany przez Annę, król Batory przeprowadził trzy zwycięskie kampanie przeciwko Moskwie rządzonej wówczas przez cara Iwana Groźnego. Na mocy zawartego w 1582 roku rozejmu Rzeczpospolita odzyskała Inflanty i Połock, a plany uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku zostały dzięki polskiemu triumfowi pogrzebane na blisko sto lat.

Anna Jagiellonka miała wielkie zasługi dla rozwoju gospodarczego i kulturalnego Rzeczypospolitej, szczególnie Mazowsza, Podlasia i Małopolski. To Ona mieszczanom warszawskim nadała przywilej poboru cła wodnego. Dokończyła rozpoczętą przez Zygmunta II Augusta budowę pierwszego stałego mostu na Wiśle oraz rozbudowę Zamku Królewskiego w Warszawie, a odnowiła również Kaplicę Zygmuntowską na Wawelu. Przeprowadziła też modernizację pałaców w Ujazdowie na Mazowszu i Łobzowie w Małopolsce wraz z ogrodami i zwierzyńcem. Z Jej fundacji powstawały wybitne dzieła sztuki europejskiego renesansu i baroku, tworzone przez włoskich mistrzów, jak nagrobki królów Zygmunta Augusta i Stefana Batorego na Wawelu oraz królowej Bony w Bari, sławiące dokonania dynastii jagiellońskiej. Otaczała również opieką i wspierała Akademię Krakowską oraz załóżki polskiego teatru. Przekazywała duchownym haftowane przez siebie ornaty i obrusy, uposażała kościoły i hospicja, wspierała kontrreformację oraz fundowała możliwość nauki niezamożnej młodzieży.

Jej współrządzenie przypadło w Polsce na schyłkowy okres „złotego wieku”, równolegle w wielu krajach Europy panował absolutyzm oraz prześladowania religijne i polityczne. Tymczasem w Rzeczypospolitej Obojga Narodów był to czas rozwoju parlamentaryzmu, republikańskiej wolności narodu politycznego i prawnego gwarantowania wolności religijnej poprzez uchwaloną na Sejmie w 1573 roku Konfederację Warszawską. Polska stawiała się schronieniem dla ludzi, zarówno z Zachodniej jak i Wschodniej Europy, prześladowanych z powodu wyznawanej religii. W okresie Jej królowania w Rzeczypospolitej rozwijały się rządy prawa, panowała wolność wyznania, a Polacy i Litwini skutecznie przeciwstawiali się rosyjskiemu imperializmowi.

Po śmierci męża i króla Stefana Batorego, Anna Jagiellonka zrzekła się swoich praw do korony, ale ciesząc się szacunkiem współobywateli zablokowała drogę na polski tron Habsburgom i Moskalom, a doprowadziła do wyboru w 1587 roku na nowego króla Zygmunta III Wazy, swojego siostrzeńca, po kądzieli również Jagiellona. Zabiegami dyplomatycznymi uzyskała zgodę króla szwedzkiego Jana III Wazy na kandydowanie jego syna Zygmunta na króla Polski, a następnie przekonała znaczną część szlachty, że połączenie lądowej siły Polaków i Litwinów ze szwedzkim doświadczeniem na morzu doprowadzi do wykorzystania dostępu do Bałtyku, w tym Gdańska i portów inflanckich oraz trwałego osłabienia Moskwy i ugruntowania potęgi Rzeczypospolitej. Jak sama Anna mówiła: „[...] liberum dominium maris, bez którego słabe są największe Państwa, a najmniejsze Państwo morską wolnością i państwem portów ku górze się wynosi”.

Anna Jagiellonka zmarła w Warszawie 9 września 1596 roku, została pochowana w Kaplicy Zygmuntowskiej na Wawelu, a Jej nagrobek to dzieło wielkiego architekta i rzeźbiarza Santi Gucciego. Czasy królowej Anny to okres świetności Rzeczypospolitej, zwycięstw oręża polskiego, rozwoju gospodarki, kultury i nauki oraz wolności politycznej i religijnej.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z 430. rocznicą śmierci, oddaje hołd dobrej - dbającej o przyszłość Rzeczypospolitej Obojga Narodów - Królowej Annie Jagiellonce.